

X'insibu sewwa sew fil-Belt Kapitali ta' Malta - Valletta

minn Victor Scerri

Li l-Belt Kapitali ta' Malta hija l-Belt Valletta ilna nafuha minn żmien żemżem, imma għalkemm nafu dan kollu, aktarx li qajla taqa' frasna x'teżor minnha nnifisha hija din il-belt, mibnija fuq Xebb ir-Ras jew l-Gholja Xiberras kif inhija magħrufa popolarment. Għalkemm tajjeb li fuq fuq nagħtu harsa lejn dawn it-

inharsuhom tajjeb u ngħadduhom sħaħ u qawwija lin-nies ta' warajna? Mela ejjew nimxu pass pass ma' din il-Belt.

Il-Belt Valletta hija belt privileġġjata. Għaliex? Għaliex sabiex nibdew, jekk nagħtu harsa biss lejn in-niċċa li jdawwruha, insibu mhux anqas minn 87 (seba' u tmenin) niċċa, kollha artistici u sbieħ li jirriflettu żminijiet, snin, epoki differenti imma devozzjoni, qima, twemmin wiehed minghajr ma ġie mittiefes kif mirgħut minn ġenerazzjoni għall-oħra.

Kumplimentari ma' dan kollu, hemm ukoll il-knejjes. Knejjes bi storja kbira. Knejjes li juru Belt Kapitali b'residenti Insara minkejja li illum hawn diversi denominazzjonijiet. Madankollu, r-reliġjon Kattolika għadha tipprevali f'pajjiżna. Fil-Belt Valletta, għadna xejn inqas minn 28 (tmienja u għoxrin) knisja, ilkoll bil-karatteristika tagħhom.

Żminijiet

Iż-Żminijiet jinbidlu u jbiddu bosta affrajiet magħhom. Din hija haġa naturali.

Għalkemm, il-Belt Valletta wkoll missitha din ix-xorti ta' tibdil, zammet il-karatteristika kollha tagħha, ta' belt nobbli, il-belt mibnija mill-ġentlomi, b'residenti affaxxinanti u kburin biha, belt mimlija lwien, hajja u qlubija.

Semmejti niċċa u knejjes. B'dawn biss diġa' urejt il-kobor ta' din il-Belt. Izda hemm bost'a iktar affarijiet li fiha din il-Belt u li jiena nixtieq ingib għall-attenzjoni tagħkom. Fost it-tmienja u għoxrin knisja li hawn fin il-Belt insibu żewġ Basiliki. Il-knejjes għadhom jigbdu n-nies għall-quddies, adorazzjonijiet, laqgħat soċjali, reliġjużi, u oħrajn. Imma din hija belt reliġjuża biss u m'għandhiex wirt iehor? Għandha, imma tajjeb li la nifokaw fuq il-knejjes, nibqa' nżid li wkoll fost dawn l-istess tmienja u għoxrin knisja fil-Belt Valletta hemm żewġ knejjes Ortodossi, li għas-servizz fihom, imorru l-komu-

teżori ta' din il-Belt mibnija mill-ġentlomi għall-ġentlomi.

Madankollu, x'fiha li nagħtu harsa lejn dawn it-teżori jekk il-kitba tibqa' biss artiklu u xejn aktar? X'inkunu hadna minnha din il-kitba jekk wara li nkunu nafu kemm il-teżor għandha din il-Belt, ma narawx x'nagħmlu biex dawn it-teżori jibqgħu tagħna,

IS-SALIB PETTORALI TA' SANTU WISTIN

Fr. Francis Saviour Grima O.S.A.

ninsab fil-knisja ngħin lil dawk li s-soltu jnaddfu l-knisja. Għall-ewwel ma tajtx kas, pero' meta rgajt harist, irrealizzajt li dak li kont qed nara kien minnu. Il-bieba tal-ħġieġ tan-niċċa fejn tinsab l-istatwa ta' Santu Wistin kienet imbexxqa u s-salib ta' fuq sidru kien sparixxa! Tajt harsa sew lejn il-bieba u mill-ewwel indunajt li s-serratuta kienet ġiet sgas-sata.

Mort ġibt sellun żgħir malajr u tlajt nittawwal lil-istatwa. Min seraq is-salib kien għamel hekk bl-għaġla kbira, tant li qaċċat is-salib u halla warjah il-biċċa ta' fuq li kienet imwahnha mal-istatwa u ukoll l-ġizirana ta' madwar għonqu.

Nahseb li f'it huma dawk il-parruċċani li ma kinux semghu bil-kas ikrah tas-serq tas-Salib Pettorali ta' l-istatwa proċessjonali ta' Santu Wistin. Għal dawk li forsi ma semghux jew ma jafux eżatt x'gara', sa nerggħu nirrakontielkom.

Is-salib tad-deheb, mzejjen b-haġar prezzjuż, kien tal-Monsinjur Gużeppe Camilleri, Agostinjan, li kien Isqof ta' ġewwa Ghawdex mil-1890 sa l-1925. Mons. Camilleri kellu hafna għall-qalbu l-knisja tagħna l-Belt, tant li kien hallas minn butu għall-irham tal-artali tal-Madonna tas-Sokkors u ta' dak tal-Madonna taċ-Ċintura. Hemm ukoll l-arma ta' kunjomu fl-irham fuq kull naha ta' dawn l-artali. Kien l-istess Isqof G.M. Camilleri li kkonsagra l-knisja tagħna fl-1906.

Dak in-nhar, il-knisja infethet kmieni fil-ghodu bhas-soltu u nghaqet f'nofs in-nhar u reggħet infethet kmieni filghaxija għall-quddies. Min-seraq is-salib xaktarx li dahal il-knisja, stahba, għamel dak li għamel u žġiċċa meta n-nies bdiet ġejja għat-talb u l-quddies.

Kien sar rapport fl-Għassa tal-Belt u anki ġew interrogati xi nies suspettużi, pero' s-salib qatt ma reġa' nstab.

Ftit qabel mewtu, l-Monsinjur Camilleri kien halla s-salib tiegħu lill-Provinċja Agostinjana f'Malta. Meta fl-1968 l-Arcisqof Mons. Mikiel Gonzi kien għolla l-knisja tagħna għall-parroċċa u saret l-istatwa ta' Santu Wisti, il-Provinċja libbset dan is-salib lill-istatwa tal-Qaddis Patrun u Protettur tagħha bhala sinjal ta' rispett lejn il-benefattur u hahom Mons. Camilleri.

Kien eżatt nhar l-Erbgha, l-ewwel ta'Awissu 2007, għall-habta tat-8.30 ta' fil-ghaxija, meta kont

Wara appelli minn fuq l-artal waqt quddies u funzjonijiet oħra, il-popli kien ġeneruż u ta' donazzjonijiet biex jinhadem salib eżatt bhal dak li nsteraq. Benefattur iehor li hu wkoll arigentier, offra biex jahdem hu il-kopja ta' dan is-salib. Bl-għajruna ta' Alla u ta' nies twajba, nixtieq ngħid li s-salib il-ġdid issa lest. Inhadem eżatt, ċappetta b'ċappetta bhal dak ta' Mons. Camilleri u jigi mlibbes lill-istatwa tal-Patrun tagħna Santu Wistin u mbierek b-solennità kbira, biex jizzanzan għall-festa li sa niċċelebraw.

F'ismi, fisem il-Provinċjal u l-Komunita' Agostinjani, nixtieq minn-qalbi nringrazzja lil dawk il-parruċċani u anki nies li mhumix mill-parroċċa tagħna, li taw mill-qalb biex dan is-salib il-ġdid isir. U speċjalment lis-Sur Raymond Grech li hadem din l-opra tant sabiha.

Sunny Bar & Restaurant

Ta' Wistin • Mgarr

~ RABBIT IN GARLIC SAUCE ~

Menu available on request

Prop. Wistin Vella • Mob: 7940 5148

1, Sir Harry Luke Street,
Mgarr - MST 10 • Malta
Tel: 21 573 705

